

NEM IS GONDOLNÁNK... MINDJÁRT... DE MÉGIS!

Fellinger Károly: *Mindjárt gondoltam*

■ Fellinger Károly *Mindjárt gondoltam* című kötete gyermekverseket tartalmaz, de nem csak, én úgy fogalmaznék, hogy ezek többfelhasználós, többször felhasználható versek, méghozzá igen felhasználóbarátak. Bonyolult dolgokról ír egyszerűen és egyszerű dolgokról bonyolultan, ahogy a gyerekek gondolkodnak az őket körülvevő világról. Ami nekik egyértelmű, az gyakran okoz fejtörést a felnőtteknek, és fordítva. Így a kölcsönös megértésig vezető út gyakran jár bonyodalmaikkal, kisebb-nagyobb félreértésekkel, amik a felismerés után igencsak megmosolyogtatóak. A kötet címe erre a felismerésre utalhat, a megértés pillanatának heurékájára. A versek nagyrészt hétköznapi szituációkat rajzolnak, amik a leleményes gyermeki perspektívából új megvilágítást nyernek. Talán ebben rejlik a kötet szerethetősége, hitelessége és otthonossága.

A versbeszélő maga a „gyerekszáj” vagy az, amit a felnőtt a gyerek szájába adott megcsúrvé-csavarva, kifordítva, átfordítva, mintegy hivatkozásként. Így válhatnak a versek kristálytiszta tükrökké, amelyekbe ha anyukák, apukák, nagymamák, nagytaták, óvónénik, szomszédok és még megannyian belenéznek, akaratlanul is elmosolyodnak, hiszen gyakran megfélelmeznek arról, hogy a gyerekek valójában mennyire furfangosak, és ők maguk milyen figyelmetlenek és következtelenek.

A legtöbb vers olyan, mintha kisebb anekdota lenne, tanulságos, humoros csattanóra végződik: „Nem is csoda, / a felnőttek már csak ilyenek / néha azt is elfelejtik, / hogy gyerekek van” (*Azt álmodtam*); „ingyen hoz majd a Mikulás / meg a Jézuska, / csak jónak

kell lennem” (*A játékboldban*); „hiszen csak az élők / isznak vizet, / nevetett nagyapám / akinek a bor volt a minde” (*Jóka vize*) stb. Ám vannak egészen komoly hangvételű versek is, amelyek könnyedségükkel igen súlyos témákat lebegtetnek meg, mint például az elmúlást, ami gyakran megjelenik: „Nagyapa meghalt, / a mennybe költözött / [...] szerintem meg az / égbe szökött, / mint a hiánycikk ára” (*Nagyapa*) vagy *A kályha* című vers. Ezek mellett rövid töprengések, bölcs megfigyelések is megjelennek a kötetben, amelyek filozofikumot csempésznek a versekbe. Ezek egyaránt elgondolkodtatóak és humorosak, és hangot adnak annak, amiről azt gondolnánk, hogy gyerekek nem beszélnek, töpregenek: „hiába zárod be a ház összes / ablakát, ajtaját, a kerítésed kapuját, ha nem hiszel a szabadságban, / bármikor kirabolhatnak” (*Szabadság*). Ilyen témák lehetnek még a szerelem, válás, hazugság, béke, barátság, megfelelés, pénz. Jelen vannak, átszövik a verseket, és további kérdésekhez, rácsodálkozásokhoz vezethetnek.

Maga a kötet három nagyobb részre van tagolva, az első ilyen „ciklus” a *Képzeltétek*, ami inkább anekdotikus, furfangos csintalanságokkal, humoros kérdésekkel, válaszokkal van tele, de itt is fellelhető az egész kötetre jellemző összetettség, a gyermeki lélek komplexitása. Fellinger nagyon hitelesen láttatja azt, ahogy egy óvodás, kisiskolás szemlélődik a világban, ahogy megéli családi kapcsolatait, az első szerelmet, a mindennapokat. És mindezt explicit, nem eufemizáló módon, úgy, hogy ne menjen közben a líraiság rovására.

A kötet második része az *Apróságok* címet viseli, és az első részhez hasonló témákat dolgoz fel, talán nagyobb hangsúlyt fektetve a szülőkkel való kapcsolatra, további kérdéseket felvetve a felnőttek kusza és sokszor logikátlan világából. Másrészt rávilágít sok olyan dologra, amit a felnőttek szükségesnek, természetesnek tartanak, közben a gyermek csak eltűnődik azon, hogy „Mama, miért kell / nekünk ilyen gyakran / cirkuszba járni?” (*Kérdések*); „Anyá! A fülbemászó / dönti el, hogy melyik / énekből lesz sláger?” (*Anyá!*).

A *Nyitott szemmel* című rész kicsit komolyabb hangvételű, mint az előző kettő, de itt is megannyi bájos, megmosolyogató verssort találhatunk: „...tegnaptól új apukám / van, a régit lecserélte / az anyu egy informatikusra” (*Információ*). Ezekben a versekben több a rácsodálkozás, a dolgok mélyebben való megélésére való igény, a vágyak, a képzelet kiemelt fontossága: „Tényleg

szörnyű, / hogy az embernek / csak két lába van, / és ha bedagad az egyik, nincs hová rejteni” (*Amikor kificamodott*). Ezek a versek olyan életképeket dolgoznak fel, mint az iskolába való beíratás, lámpaláz, válás, eltiltás, féltékenység, bújócska, anya-apa kapcsolata. Amik egyszerre tanulságosak és líraiak, talán ezek fogalmazzák meg a legszebben a gyermeki félelmeket, bizonytalanságokat, problémákat.

Fellinger Károly kötete nem a megszokott csengő-bongó rímekkel teletűzdelt versekkel dolgozik, hanem svéd típusú gyerekversekkel, amik egyaránt szólnak gyerekeknek és felnőtteknek. A kötet nemcsak a versekkel gyönyörködtet vagy lep meg, hanem Gyenes Gábor különleges illusztrációival is. A *Mindjárt gondoltannak* van egy ikerkötete is, *Hullámvasút* című, ami hasonlóan izgalmas és közös gondolkodásra ösztönző verseket tartalmaz.

Pataki-Péter Hanna

